

Wat	Reactie LTO op Besluit Diergezondheid
Wanneer	28 augustus 2020
Meer informatie	Rozan van Rossum (rvrossum@lto.nl)

Reactie LTO op Besluit Diergezondheid

LTO Nederland heeft kennis genomen van het conceptbesluit Diergezondheid. De reactie heeft dezelfde indeling als de tekst van het conceptbesluit. Deze reactie is afgestemd met zowel POV als Avined, maar kan op onderdelen afwijken.

LTO wil benadrukken dat het de voorkeur heeft om, indien de Europese wetgeving dit toestaat, zoveel mogelijk de maatregelen te handhaven die Nederland in staat stellen het huidige hoge niveau van diergezondheid vast te houden. Sectoren hechten veel waarde aan een gelijk speelveld binnen de EU, maar zien vooral mogelijkheden het bereiken daarvan in verhoging van de gezondheidsstatus van andere lidstaten, niet in de verlagen van het niveau in eigen land.

1. Algemeen

Geen opmerkingen.

2. Besmette en verdachte dieren

In artikel 2.1, lid 3c wordt aangegeven dat een dier op basis van een epidemiologisch verband als verdacht kan worden bestempeld. Hierbij wordt in de toelichting vermeld dat het kan gaan om een dier dat zich in dezelfde ruimte of op hetzelfde bedrijf bevindt, maar ook om dieren op een ander bedrijf waarbij er een "risicovol contact" is geweest. LTO stemt in met het creëren van deze mogelijkheid, maar zou graag in de memorie van toelichting nadere informatie krijgen over welke zaken worden beschouwd als "risicovol contact".

3. Uitvoering monitoringsprogramma's

LTO stemt in met het voornemen van uw Ministerie om de monitoring onder te brengen bij één aangewezen laboratorium. Ook de aanwijzing van GD voor dit doel wordt ondersteund. LTO wil met betrekking tot de financiële constructie graag benadrukken dat de combinatie van commerciële en wettelijke taken in één bedrijf/instelling op andere dossiers tot problemen hebben geleid waar het de transparantie aangaat. De toeschrijving van kosten aan wettelijke- dan wel commerciële activiteiten moet volledig transparant zijn. Het is dan ook absoluut noodzakelijk om hier vooraf duidelijke afspraken over te maken en daarbij een hoog niveau van inzage in de commerciële activiteiten te eisen. Hierbij is het van belang dat deze gegevens ook voor de sectoren inzichtelijk kunnen worden gemaakt.

Daarnaast stemt LTO in met de verplichting die wordt opgelegd aan veehouders om deel te nemen aan de monitoring. Het is van belang voor de hele sector dat de steekproef die wordt uitgevoerd een representatief beeld geeft en een verplichting om deel te nemen is daartoe van belang. Wel vraagt LTO de bestaande structuur om te komen tot een invulling van de monitoring, via de beleidingscommissies, in stand te houden. Verplichtingen dienen binnen de juiste kaders worden opgelegd. Dit vanuit concrete programma's met concrete doelstellingen waarover overeenstemming bestaat tussen overheid en bedrijfsleven.

4. Waardevaststelling bij ziektebestrijding

Artikel 4.1: De tekst van de het Besluit en de toelichting in de memorie zijn hier niet met elkaar in overeenstemming. De memorie heeft het over "verdacht verklaren", terwijl de wetstekst uitgaat van het moment waarop besloten wordt tot maatregelen. De aanwijzing van een aandoening als besmettelijke dierziekte laat, in gevallen waar het niet gaat om een reeds aangewezen ziekte bij deze diersoort, soms enkele dagen op zich wachten. Een recent voorbeeld is de aanwijzing van SARS-CoV2 bij Nertsen. De verdenking van de dieren bestaat dan al enige tijd, alvorens de overheid tot het nemen van maatregelen over gaat. Daarmee zijn de financiële gevolgen voor een bedrijf dat in het begin van een uitbraak wordt geruimd potentieel groter dan later besmette bedrijven. In de tijd tussen verdenking en besluit tot ruiming kan zich een aanzienlijke daling van de waarde van de veestapel voordoen door ziekte en uitval. Wanneer die periode als gevolg van politieke besluitvorming langer dan enkele uren in beslag neemt, is het beter om het moment van mededelen van de verdenking te nemen als ijkpunt. Dit is immers voor alle bedrijven, wanneer hun besmetting zich ook voor heeft gedaan, vrijwel gelijk.

Wanneer het moment van mededelen van de maatregelen wordt gehanteerd, heeft het dan ook geen pas om de waarde van een ziek of dood dier niet volledig te vergoeden (artikel 4.3, lid 4 en 5). Het aantal dieren dat ziek wordt of dood gaat is immers niet meer volledig in handen van de veehouder, hij/zij heeft weinig handelingsperspectief. Wanneer de diagnose (als gevolg van de doorlooptijd in het laboratorium) en/of het besluit tot ruiming tijd vergen, is zijn vergoeding in potentie substantieel lager.

Artikel 4.4: Inzake de keuze voor een plafondbedrag voor ruimingsvergoeding het volgende: LTO stemt in met deze keuze en de hoogte van het bedrag, maar stelt zich op het standpunt dat dit niet in alle gevallen kan gelden voor paarden. De individuele waarde per paard kan namelijk zeer uiteenlopen. In ieder geval geldt dat in sommige gevallen niet volstaan kan worden met een tegemoetkoming in de schade van ten hoogste tienduizend euro. Zo vertegenwoordigen paarden die actief zijn in de topsport en paarden die aangemerkt kunnen worden als hoogwaardig fokmateriaal (dekhengsten en fokmerries) een veel hogere waarde. Daarnaast geeft LTO ter overweging dat waardevolle paarden over het algemeen inderdaad worden verzekerd, maar dat deze verzekeringen in hun polisvoorwaarden ruiming ten gevolge van een bestrijdingsplichtige ziekte hebben opgenomen als ontbindende voorwaarde. Wanneer een dergelijk plafond dus voor alle diersoorten wordt opgenomen, dan dient dit risico wel verzekeraar te zijn. Denkbaar zou zijn dat in overleg met de sector waardetabellen voor paarden worden opgesteld. Verder dient ook de verantwoordelijkheid

bekeken te worden; inzake bij derden gestalde paarden wordt er door de verzekering vanuit gegaan dat de houder van de accommodatie verantwoordelijk is.

5. DGF

Artikel nog niet ingevuld.

LTO wil graag ter overweging meegeven om een bepaling op te nemen in de wet over de vergoeding die wordt uitgekeerd bij ruiming van diersoorten die niet bijdragen aan het DGF. Nu is er niets bij wet geregeld, alleen in het convenant staan enkele bepalingen. Vooral waar het de monitoring van besmettelijke dierziekte betreft is er behoefte aan meer duidelijkheid.

6. Wijziging van andere besluiten

6.1 Wijziging Besluit Dierlijke producten

LTO heeft kennis genomen van de wijziging van het besluit en de toelichting daarop. In de toelichting staat beschreven dat waar nodig de Europese regels zullen worden overgenomen, maar dat lichtere regimes ook mogelijk zijn. Bijvoorbeeld voor de spermawinning en handel daarin bij paarden, waar nationaal een lichter regime geldt. LTO is het eens met de constatering dat de gezondheidsstatus van paarden in Nederland op dit moment geen aanleiding geeft om het huidige beleid te verzwaren door dat aan te passen aan Europese regels voor internationaal transport.

Ook voor wat betreft nationale handel in producten van varkens is LTO het eens met de gekozen aanpak. Het past niet om in een endemische situatie regels te verzwaren en veehouder te dwingen vele kosten te maken om vrij te worden. Wanneer een aanpak via ketenorganisaties echter succesvol blijkt, kan het in een latere fase wel noodzakelijk zijn om dat alsnog te doen, teneinde de gekozen strategie te ondersteunen en de laatste veehouders aan te sporen actie te ondernemen. In dat geval zou LTO graag zien dat heroverweging mogelijk blijft.

6.2 Wijziging Besluit handhaving en overige zaken Wet Dieren

Geen opmerkingen.

6.3 Wijziging Besluit Diergeneesmiddelen

Geen opmerkingen

6.4 Wijziging Besluit Houders van Dieren

Artikel 1.29-1.33: Melding en bewaking Dierziekten en zoonosen

Bij consultatie door de veehouder van een dierenarts bij symptomen die passen bij een besmettelijke dierziekte, maar niet specifiek genoeg zijn, bijvoorbeeld uitval, zou het goed zijn als de dierenarts in een aantal gevallen laagdrempelig onderzoek zou kunnen doen. Er zijn uitzonderingen geweest in het verleden, bijvoorbeeld bij BTV, waarbij een dierenarts bij verdenking bloedonderzoek kon doen, zonder melding bij de NVWA. Dit verlaagt de drempel voor dierenarts en veehouder aanzienlijk. Betrokkenheid van de NVWA in een fase waarin de verdenking berust op zeer vage symptomen, werpt een hoge drempel op en er wordt gekozen voor afwachten, met alle gevolgen van dien voor de verspreiding. LTO zou er dan ook voor willen pleiten om in een aantal gevallen een dergelijke uitzondering mogelijk te maken. Een positieve uitslag wordt dan alsnog door het laboratorium vertaald naar een melding.

Artikel 1.34-1.43: Bijeenbrengen van dieren

LTO vindt de uitzondering zoals die in artikel 1.34 wordt beschreven erg breed. Het kan wenselijk zijn om daar in een ministeriële regeling diercategoriën bij uit te sluiten te stellen waarbij overladen niet gebruikelijk of niet wenselijk is of nadere voorwaarden te stellen, en derhalve te volstaan met het opnemen van een grondslag daarvoor.

De inzet van LTO en de POV is gericht op het realiseren van een structuur binnen de varkenshouderij waarbinnen uitsluitend 1 op 1 transporten plaatsvinden tussen bedrijven en van bedrijven naar exportverzamelplaatsen of slachterijen. Vanuit deze inzet pleit de POV ervoor om mogelijkheden tot bijladen, overladen en afleveren van dieren vanuit een transport op meerdere bedrijven zoveel mogelijk te beperken en alleen toe te laten onder strikte voorwaarden die goed kunnen worden geborgd via kwaliteitsborgingsystemen met als sluitstuk wetgeving. In 2017/2018 zijn hierover, in de driehoek POV-Vee&Logistiek en LNV, afspraken gemaakt. De POV dringt er op aan deze afspraken in stand te houden en vast te leggen bij het 'overzetten' van de regelgeving. De mogelijkheid om per diercategorie via ministeriële regelingen nadere eisen te stellen geeft de ruimte om dat te doen. Graag zouden we hierover in gesprek gaan, omdat zowel de artikelen als de toelichting onvoldoende duidelijkheid over de definities van verzamelen op het voertuig, dan wel het laden op verschillende locaties en daardoor mogelijk teveel ruimte ontstaat voor onwenselijke praktijken.

Ten aanzien van het overladen van runderen (artikel 1.35) heeft LTO al eerder aangegeven dat overladen van dieren op inrichtingen genoemd in artikel 2.10a (de eenvoudige wasplaats) niet wenselijk wordt geacht wanneer die plaats een primair bedrijf betreft. We zouden dit graag in de toelichting genoemd zien worden.

Artikel 1.37 ziet op het laden en lossen op verschillende adressen. LTO neemt aan dat het hier laden of lossen betreft. Zoals de tekst nu is opgesteld is het mogelijk dat dieren op dezelfde vracht geladen kunnen worden en andere dieren gelost. Dat zou een duidelijk risico opleveren voor de bedrijven waar gelost wordt en de gezondheidsstatus in het algemeen. Daarnaast wil LTO erop aandringen om het aantal adressen zoveel als mogelijk te beperken om de verspreidingskans zo klein mogelijk te maken.

Artikel 1.44-1.47: Houden van schapen en geiten

LTO is verheugd over het aanpassen van de vaccinatieverplichting voor Q-koorts waarbij de termijn van 1 augustus wordt vervangen door een termijn van 3 weken voor dekken/vervoeren/tentoonstellen. De werkbaarheid van een termijn van exact 12 maanden of daarbinnen ligt lastiger; de vaccinatie tegen Q-koorts gaat, meer dan andere vaccinaties, regelmatig gepaard met forse bijwerkingen (melkdaling, mastitis, afname voeropname en koorts). Het vaccineren van de koppel moet dan ook plaatsvinden op een moment dat de dieren geen of zeer weinig stress ondervinden van externe factoren (weersomstandigheden, voerovergangen, uitbraak van dierziekten etc.). Vooral de weersomstandigheden of ziekte kan een veehouder niet beïnvloeden, het kan derhalve nodig zijn om, na advies van een dierenarts, de vaccinatie uit te stellen en daarmee enkele dagen/weken af te wijken van de termijn van 12 maanden. LTO zou die uitzondering (afwijking op advies van de dierenarts) graag opgenomen zien in het Besluit.

Artikel 1.48: Registratie en erkenning van inrichtingen

Geen opmerkingen.

Artikel 1.49: Meststoffenwet en Wet milieubeheer

Geen opmerkingen.

Artikel 1.50-1.58: I&R

LTO heeft kennis genomen van voorgenomen van de artikelen over I&R. Hierover zijn geen opmerkingen. Algemeen geldt voor I&R dat afstemming met de sectoren cruciaal is. Behoud van bestaande eisen en waar mogelijk versterking daarvan verdient de voorkeur. Meer specifiek geldt dat voor pluimvee de huidige registratieplicht vanaf 250 dieren bij voorkeur behouden blijft en later bij invulling van de ministeriële regeling opnieuw kan worden gezien. Voor rundvee bestaat de wens om aanvullende eisen te stellen; o.a. geslacht en haarkleur. Vanuit de geitensector is het verzoek om naast registratie van het geslacht, ook oog te hebben voor het verzoek dieren later in hun leven te kunnen omnummeren. Voor schapen ligt er o.a. een verzoek om geslacht en doodsoorzaak te registreren.

Voor paarden is er op dit moment geen registratiesysteem. Hier is het van belang oog te hebben voor de lastenverzwaring en kosten die dit met zich mee brengt. Daarnaast is de groep paardenhouders een groot en zeer divers. Er wordt aandacht gevraagd voor het tijdsplan en de communicatie die het benaderen van deze groep vereist.

Voor varkens verwijzen wij graag naar de eerdere inbreng van de POV: "Vanuit de POV dringen we er op aan om de eisen met betrekking tot registratie van (hobby) bedrijven en identificatie en registratie van varkens volledig in stand te houden. Dit ook in relatie met de VVL regeling. Hierbij willen we er voor pleiten om de verplichting tot het registreren van de kentekens van de transportwagens waarmee varkens worden vervoerd in stand te houden en ook in het kader van de VVL regeling (vooraanmelding-toestemming) als blokkerende voorwaarde (als kenteken niet is ingevuld geen toestemming geven voor transport) te hanteren."

Voor pluimvee verwijst LTO naar de inbreng van AVINED: "AVINED wil graag dat alle huidige nationale regels rond I&R pluimvee behouden blijven. Als er nog wijzigingen moeten plaatsvinden

dan wil AVINED daar graag over geconsulteerd worden. Verder wordt in Europa nog gesproken over wanneer een pluimveebedrijf zich moet laten registreren in de I&R database. Dit is nu bij 250 stuks pluimvee. AVINED wordt graag betrokken bij de verder invulling van deze verplichting.”

Artikel 1.59-1.60: Handel

Geen opmerkingen.

Artikel 2.10a-2.10f: R&O

LTO heeft in eerdere consultaties gepleit voor een uitzondering van artikel 2.10a 1^e lid en is derhalve verheugd dat die in het 2^e lid is opgenomen. De inrichting van wasplaatsen op bedrijven met 10 of meer evenhoevige dieren verdient echter aandacht. Praktische uitwerking hiervan is, ondanks goede wil, op veel plaatsen maar moeilijk haalbaar. Vooral de huidige eis dat deze wasplaatsen vorstvrij zijn blijkt bij veel van de bestaande inrichtingen lastig.

LTO sluit zich aan bij V&LN dat het wezenlijk is dat het voor de veehouder duidelijk is wat mbt de R&O plaats op zijn bedrijf verwacht wordt en dat deze voorschriften uniform gehandhaafd kunnen worden zowel privaat als door de overheid. Nu zijn er veel onduidelijke normen, zoals “er moet voldoende water geleverd worden om de R&O uit te kunnen voeren”. Wat is voldoende water? Weet een veehouder hiermee wat van hem wordt gevraagd? Bij niet helder omschrijven van dit soort zaken en controle daarop blijft het een heen en weer schuiven van verantwoordelijkheden, met als gevolg: geen of onvoldoende R&O van veetransportmiddelen op het losadres. LTO en V&LN gaan hierover graag met het ministerie in gesprek.

Artikel 2.27a-r: Gezondheidsvoorschriften voor varkens

LTO sluit zich aan bij de reactie van de POV dat de VVL voorschriften worden gehandhaafd en zijn vastgelegd in de artikelen 2.27 a-r. De resultaten van het overleg tussen LNV en POV over een aantal bijstellingen zijn verwerkt waarvoor ook onze dank.

“De POV blijft specifiek aandacht vragen voor het de systematiek voor het vooraf toestemming vragen voor vervoer (artikel 2.27p). Het systeem van ‘toestemming vooraf’ is een hoeksteen van de VVL regeling. De sector ziet dit niet als een onevenredige en onnodige last. Beleidsmatig zijn we het altijd eens geweest als sector en ministerie van LNV over deze systematiek en hebben de meldingssystemen hierop ook ingericht. Europees en Nationaal is deze systematiek ook nooit eerder ter discussie gesteld en wij zien ook geen enkele aanleiding en motivatie om dat nu bij het ‘overzetten’ van de regelgeving wel te doen.

In aansluiting op het bestuurlijke overleg hierover met LNV kan de POV leven met een overgangstermijn. Hierbij gaan we er vanuit dat we gezamenlijk als LNV en de partners in de varkensketen gaan werken aan een real-time datasysteem voor alle verplaatsingen met varkens op basis waarvan direct actie kan worden genomen als de VVL (contactstructuur) bepalingen niet worden nageleefd. Vanuit dit perspectief vinden we artikel 2.27q te absoluut. De POV stelt voor dit artikel te wijzigen met de volgende strekking: *Bij ministeriële regeling zal uiterlijk op 21 april 2023 worden besloten of artikel 2.27p wordt ingetrokken c.q. daarvoor anderen bepalingen in de plaats komen.* Deze benadering sluit naar onze mening ook beter aan tot het voornemen tot evaluatie zoals dat in de toelichting bij het besluit diergezondheid op bladzijde 15 (laatste alinea van hoofdstuk

4.1.2.) is aangegeven. Het voorstel om de doeltreffendheid en doelmatigheid van de regels voor de contactstructuur te gaan evalueren onderschrijven wij als POV.”

Artikel 2.46a: Gezondheidsvoorschriften voor runderen

Geen opmerkingen.

Artikel 2.76ia-2.76jf: Gezondheidsvoorschriften voor pluimvee

Voor monitoringsprogramma's voor pluimveeziekten volgt de uitwerking nog in een ministeriële regeling. AVINED geeft aan met LNV afgesproken te hebben dat bij diverse van deze programma's de huidige monitoringsverplichtingen vooralsnog blijven bestaan. De komende twee jaar zal in overleg worden bekeken of en zo ja op welke wijze deze programma's behouden kunnen blijven. Dit is ook in dit besluit ogenomen. LTO sluit zich daarbij aan.

In de toelichting staat bij de monitoring op niet zoönotische salmonella en mycoplasma dat op basis van de Europese verordening (2019/235) de monitoringsverplichting niet geldt voor kalkoenen en leghennen, maar dat dit wel nationaal is geregeld. Gesteld wordt vervolgens dat er een overgangperiode is tot 21 april 2023 en dat daarna deze verplichting voor kalkoenen en leghennen vervalt. LTO en AVINED stellen dat het nu al vastleggen dat deze monitoring wordt afgeschaft voor kalkoenen en leghennen per 21-04-23 niet past in de afspraak die tussen de pluimveesector en het ministerie van LNV is gemaakt. Wij zouden graag deze passage verwijderd zien.

Artikel 2.76ig-2.76ih: Houden van schapen en geiten voor productie

LTO stemt in met de opname van het tankmelkonderzoek naar Q-koorts in het Besluit. Deze monitoring is van groot belang voor het draagvlak van de sector, is eenvoudig uitvoerbaar en weinig lastenverzwarend.

In artikel 2.76ih 1^e lid wordt beschreven aan welke voorwaarden een houder van meer dan 50 melkschapen of melkgeiten moet voldoen om mest te kunnen afvoeren. Het afdekken van de mest is een arbeidsintensief proces dat niet zonder risico op fysiek letsel is voor de veehouder. Het is de vraag of het afdekken van mest noodzakelijk is op bedrijven die via tankmelk onderzocht worden en daarbij onverdacht zijn. LTO vraagt daarom een uitzondering te maken op artikel 2.76ih 1a voor bedrijven die gedurende meer dan 6 maanden uitsluitend negatieve tankmelkuitslagen voor onderzoek naar *Coxiella burnetti* kunnen overleggen zoals bedoeld in Artikel 2.76ig 1^e lid en de vaccinatie zoals bedoeld in Artikel 1.46 van het Besluit volledig hebben uitgevoerd.

Artikel 3.24: Niet-commerciële verkeer van honden, katten en fretten

Geen opmerkingen.

Artikel 4.15-4.17: Houden van evenhoevigen voor vertoning

Artikel 4.16 verwijst naar 4.15, 1^e lid voor de informatievoorziening. Het eerste lid voorziet echter in een algeheel verbod, waar in het 2^e lid een uitzondering op wordt gemaakt. Het ligt derhalve meer voor de hand om in 4.16 te verwijzen naar het 2^e lid van artikel 4.15.

LTO onderschrijft het belang van het onderscheid dat wordt gemaakt tussen bijeenbrengen voor handel en bijeenbrengen voor tentoonstelling en keuring.

Artikel 4.18: Houden van vogels voor vertoning

Geen opmerkingen.

7. Slot bepalingen

Geen opmerkingen.

Hopende u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd verblijf ik,

Met vriendelijke groet / kind regards

Drs. Rozan van Rossum

Themaspecialist Gezonde Dieren

Bezuidenhoutseweg 105 | 2594 AC Den Haag
T +31 (0)70 338 27 00 M +31 (0)6 2002 7210

rvrossum@lto.nl | www.lto.nl